

LA SITUACIÓ DEL REPORTING INTEGRAT EN LES EMPRESES DE L'IBEX 35

Jordi Carrillo Pujol

Col·lecció ESTUDIS

ACCID

Associació
Catalana de
Comptabilitat i
Direcció

Ajut a la recerca ACCID
XV Edició dels Ajuts
Convocatòria 2018-2019
www.accid.org

La situació del Reporting Integrat en les empreses de l'IBEX 35

Jordi Carrillo Pujol
Geneva Business School

Índex

Resum	4
Llistat de taules	5
Llistat de figures.....	5
Abreviatures i terminologia.....	6
Aclariments.....	8
1. Introducció.....	9
2. Gènesis i evolució del reporting integrat.....	10
2.1. Antecedents del <i>reporting integrat</i>	10
2.2. Evolució de la informació corporativa	12
2.3. Què és un informe integrat	14
2.4. Implicació governamental i institucional en el <i>reporting integrat</i>	16
2.5. Situació actual en les empreses	18
2.6. Beneficis del <i>reporting integrat</i>	20
2.7. Reticències al <i>reporting integrat</i>	21
3. Disseny de la investigació.....	23
3.1. Introducció.....	23
3.2. Desenvolupament de la investigació	24
3.3. Qüestionari i model d'investigació	25
3.4. Estudis previs relacionats	27
4. Estudi comparatiu.....	28
4.1. Introducció.....	28
4.2. Els components del <i>Reporting integrat</i>	30
4.2.1 Visió general de l'organització.....	30
4.2.2 Entorn exterior	31
4.2.3 Governança	32

4.2.4 Inputs.....	33
4.2.5 Outputs	34
4.2.6 Outcomes	34
4.2.7 Riscos i oportunitats	36
4.2.8 Estratègia i situació dels recursos	36
4.2.9 Performance	37
4.2.10 Perspectives	38
4.3. Comparativa del <i>reporting integrat</i> en les empreses de l'IBEX-35	39
5. <i>Aportacions d'aquest treball</i>	41
6. <i>Limitacions i futures línies de recerca</i>	41
7. <i>Conclusions</i>.....	42
<i>Bibliografia</i>	43
<i>Annex 1. Qüestionari complet utilitzat</i>	47
<i>Annex 2. Directrius per l'elaboració del Reporting integrat</i>	48
<i>Annex 3. Glossari per valoració dels continguts dels informes</i>	49
<i>Annex 4. Llistat complet d'empreses amb la seva puntuació</i>	50

Resum

El *reporting integrat* s'està situant de forma progressiva com un estàndard a seguir per les empreses actuals especialment quan fem referència a les grans companyies. L'evolució dels reports corporatius han passat des de les tradicionals dades financeres que es presentaven antigament a mostrar-ne d'altres que fossin d'interès per tots els agents interessats del mercat. Aquest estudi permet veure en quina mesura les empreses de l'IBEX 35 han començat a prendre consciència dels canvis que s'estan produint i adaptar-se a la nova situació. Malgrat haver-hi algunes excepcions, en general les companyies segueixen en bona part els paràmetres establerts per l'*International Integrated Reporting Council*.

Llistat de taules

Taula 1. Evolució del reporting integrat.....	13
Taula 2. Comparació entre els diferents estàndards d'informació financera ..	14
Taula 3. Les quatre fases de l'evolució del reporting integrat.....	15
Taula 4. Categories utilitzades en l'estudi	30
Taula 5. Visió general de l'organització	37
Taula 6. Entorn exterior	39
Taula 7. Governança.....	40
Taula 8. Inputs	41
Taula 9. Outputs.....	43
Taula 10. Outcomes	44
Taula 11. Riscos i oportunitats	45
Taula 12. Estratègia i situació dels recursos	47
Taula 13. Performance.....	49
Taula 14. Perspectives.....	50
Taula 15. Puntuacions mitjanes per categories	53

Llistat de figures

Gràfic 1. Nombre d'empreses segons el títol de l'informe presentat	35
Gràfic 2. Puntuacions totals obtingudes per les empreses	52

Abreviatures i terminologia

AICPA: American Institute of CPAs.

FTSE 100: Índex compost pels 100 principals valors del *Financial Times Stock Exchange*.

Early-adopters: aquells que assumeixen les noves tendències en primer lloc o són els pioners en provar algun nou producte o servei.

Expertise: experiència i coneixements adquirits al llarg del temps al voltant d'un tema concret, derivats de la pràctica sobre el mateix.

GRI: Global Reporting Initiative.

IBEX 35: Índex format per les 35 empreses amb més liquiditat que cotitzen a la borsa espanyola.

IIRF: International Integrated Reporting Framework.

IR: Integrated Reporting.

IRS: Integrated Reporting Disclosures Core.

IIRC: International Integrated Reporting Council.

King I: Model desenvolupat a (Sud-àfrica) l'any 1994 per servir d'orientació a les empreses per comunicar la informació sobre el seu funcionament al mercat.

King II: Model desenvolupat l'any 2002 en base a l'anterior que establí unes àrees concretes sobre les quals les empreses havien d'informar (social, econòmic i mediambiental).

King III: Model evolucionat sobre l'anterior, presentat l'any 2009, que estableix unes bases de preparació del que coneixem com a *Reporting Integrat*.

KPI: *Key Performance Indicator*. Eina per mesurar diferents activitats o processos que realitzen les empreses.

KPMG: Empresa de serveis de consultoria considerada una de les principals a nivell mundial.

PESTEL: L'anàlisi PESTEL és una eina d'anàlisi estratègic que ajuda a analitzar l'entorn macroeconòmic en què opera una empresa.

Performance: Terme utilitzat per referir-se al rendiment de les empreses en el seu mercat o en una àrea concreta de la seva activitat.

PWC: Empresa de serveis de consultoria considerada una de les principals a nivell mundial.

Think tank: Institució investigadora i creadora d'idees al voltant d'una matèria.

Aclariments

L'ús de termes en la seva accepció anglesa és habitual en tot el text. La majoria de documentació consultada per a la realització del treball és originalment en anglès i no tots els termes tenen una definició precisa i completament equivalent en català. Per tant, quan s'ha considerat precís s'ha mantingut el terme en anglès, aportant un aclariment del mateix si s'entenia necessari en l'apartat de terminologia.

Específicament en el cas del terme *integrated reporting* es realitza la traducció de part del terme que no presenta dubtes ("integrat" per *integrated*) deixant el terme anglès *reporting* amb la finalitat de mantenir-se el més fidel possible a la idea que expressa, doncs es considera que no hi ha un terme que s'hi ajusti completament en català.

En algunes ocasions, quan es considera adient segons el context, es manté l'ús del terme *integrated reporting*.

1. INTRODUCCIÓ

En el moment que les empreses comencen a fer pública informació sobre elles, se centren gairebé exclusivament a mostrar la informació de caràcter financer. Però progressivament es va demostrant que aquesta no és suficient per explicar la complexitat d'una empresa. És a dir, cal anar més enllà dels números per explicar tots els aspectes rellevants de les companyies, que permetin conèixer millor no només el seu funcionament present sinó també la seva possible evolució futura. I en aquest sentit es van incorporant altres indicadors i dades en els informes que es presenten al mercat.

Així, les empreses comencen a difondre també informes al voltant de temes com la sostenibilitat, el medi ambient o el seu comportament ètic. Però s'aporten com a publicacions paral·leles als seus estats financers. És a dir, informes independents, cadascun dels quals està centrat en una d'aquestes temàtiques.

Però la tendència posterior en l'evolució de la comunicació corporativa derivà cap a la necessitat de realitzar una integració de tota la informació que les empreses volguessin comunicar al mercat. Això és, interrelacionar tota la informació corporativa, relacionant els indicadors financers amb els no financers.

En aquesta línia, aviat sorgiren iniciatives tendents a la creació d'un marc estructurat per a la presentació d'aquest tipus d'informació. Com succeeix en totes les novetats en matèria d'organització empresarial, algunes entitats adoptaren ràpidament aquestes propostes mentre d'altres foren més reticents a sumar-se als nous canvis.

En relació amb el *reporting integrat* jugaren un paper clau les autoritats reguladores de cada país. Amb la promulgació o no de normativa relacionada amb aquest tema, predisposaren en major o menor mesura a les empreses a acceptar modificar els seus documents d'informació corporativa. Ja fos en forma d'obligació o recomanació, la implicació de l'administració pública tindria efectes sobre el comportament de les empreses en el moment de fer pública la seva informació.

2. GÈNESIS I EVOLUCIÓ DEL *REPORTING INTEGRAT*

2.1 Antecedents del *reporting integrat*

La informació que presenten les empreses ha anat evolucionant al llarg del temps, fruit de diferents innovacions i propostes que s'han anat plantejant. D'aquesta forma, el *reporting integrat* es presenta com l'últim desenvolupament d'una tendència sorgida ja fa unes dècades al voltant de la informació corporativa.

L'any 1992 en la conferència de Nacions Unides *Environment and Development (UNCED)* es desenvolupa el concepte de Responsabilitat Social Corporativa, animant a totes les empreses a assumir-lo com a propi. S'iniciava així el camí per demanar a les companyies ampliar la informació que fins llavors estaven mostrant al públic. Posteriorment aquesta idea aniria evolucionant, afegint i matisant els conceptes tractats, i també començant a incloure diferents estàndards de presentació (Katsikas *et al.*, 2017).

L'any 2004 es llençà el projecte anomenat *Prince's Accounting for Sustainability* sota l'impuls del Príncep de Gal·les, en el qual ja es destacava la preocupació al voltant de la informació que les empreses estaven mostrant al mercat, entenent que era insuficient per tal d'explicar d'una forma completa tota la seva activitat i impacte en la societat (Stent i Dowler, 2015).

Posteriorment, una altra fita important en aquest camí seria el llançament de l'anomenat *King Report on Corporate Governance* a Sudàfrica, promogut per l'anomenat *King Committee on Corporate Governance*. Compost de diferents versions (publicades els anys 1994, 2002, 2009 i 2016) ha sigut citat com el resum més efectiu de les millors pràctiques internacionals en govern corporatiu.

Però finalment fou l'any 2010 amb la creació de l'*International Integrated Reporting Council (IIRC)* que es promogué de forma decidida la necessitat d'interconnectar tota la informació que presentaven les empreses: la referida als estats financers amb la generada per altres departaments de l'empresa.

Aquell organisme, format per una coalició de reguladors, inversors, companyies, professionals financers i ONG's, es fundà amb la missió de millorar la comunicació de les empreses amb el mercat, amb la finalitat d'augmentar per aquesta via la seva creació de valor (Rivera-Arrubla et *alt.*, 2016). En la seva visió, amb l'alineació de l'ús del capital i el comportament corporatiu es podia incidir i millorar l'estabilitat financera i el desenvolupament sostenible de les companyies.

Es començava a detectar una preocupació per part dels interessats en la informació corporativa (els anomenats genèricament *stakeholders*¹). Aquests, es qüestionaven la rellevància de la divulgació tradicional de la informació que feien les empreses, que de forma gairebé exclusiva estava basada fins llavors en indicadors financers.

Ara, es tractava d'establir uns estàndards en el *reporting integrat* així com una orientació en el mateix que haurien d'adoptar les empreses per tal de poder aportar una informació més rellevant i de qualitat per a tots els interessats.

Amb aquest tipus de *reporting*, la informació mostrada per les empreses no havia de cenyir-se tan sols als anuncis de les principals fites financeres aconseguides sinó que també calia que l'empresa mostrés l'acompliment de la seva missió i dels seus valors mitjançant a més a més de les seves eines financeres també les intel·lectuals i de capital social (Abeysekera, 2013).

Tot això es concretà en la sol·licitud de compilar tota la informació de les organitzacions en un únic document, que hauria de mostrar quina era la perspectiva per a la creació de valor per part de l'empresa, entre altres elements (Rivera-Arrubla et *alt.*, 2016).

Segons l'IIRC la informació integrada havia de tenir quatre objectius:

- Millorar la qualitat de la informació disponible per als proveïdors de capital de les empreses amb la finalitat que poguessin prendre decisions més encertades i millor fonamentades.

---

¹Per *stakeholders* es coneix tot el públic d'interès per una empresa, que permet el seu complet funcionament. Amb el concepte de públic es fa referència a totes les persones o organitzacions que es relacionen amb les activitats i decisions d'una empresa com són els empleats, proveïdors, clients o governs entre altres.

- Promoure un enfocament de *reporting* corporatiu que aconseguís l'estandardització dels informes corporatius especialment en aquells aspectes que afectessin a la creació de valor en l'empresa.
- Millorar la rendició de comptes així com facilitar el manteniment de les interdependències entre els factors involucrats.
- Donar suport a un pensament integrat, enfocat en la creació de valor en el curt, mitjà i llarg termini.

L'any 2011 s'inicià un programa pilot que involucrà a unes 100 entitats arreu del món, que serien les pioneres del que es llançaria el 2013 i es coneixeria amb el nom d'IIRF (Sofian i Dumitru, 2017;GRI, 2013).

2.2 Evolució de la informació corporativa

Podem distingir diferents etapes en l'evolució de la informació corporativa.

Evolució del reporting integrat	Cronologia	Tipus d' informe
	Abans del anys 70	Informes amb contingut financer
	Entre 1970 i 1989	Informes aïllats d'informació financera Altres tipus d'informes aïllats (social o mediambientals)
	Dècada dels 90	Informes aïllats d'informació financera i de sostenibilitat
	Dècada dels 2000	En alguns casos es comencen a combinar en l'Informe Anual la informació financera i la de sostenibilitat
	Tendència actual	Informe integrat amb visió holística de l'organització

Font: Adaptació de Rivera-Arrubla et *alt.*,2016.

Taula 1. Evolució del reporting integrat.

Prèviament, ja el 1994, s'havia fet algun informe com el que sorgí resultat de la comissió especial d'informació financera, format per l'AICPA, conegut com *Informe Jenkins* que venia influït per plantejaments de la consultora PWC, la qual ja havia

estat treballant en el que llavors anomenaren *Value Reporting* (Rowbottom i Locke, 2015).

En relació amb l'evolució de la informació no financera, diferents institucions anaren aportant alternatives, que podem resumir en la següent taula:

Comparació entre els diferents estàndards d'informació financera	Nom de l'estàndard	Institució a Càrrec
	<i>Sustainability Accounting Standards de SASB (SABS)</i>	<i>Sustainability Accounting Standards (SASB)</i>
	<i>The GRI Sustainability Reporting Guidelines</i>	<i>Global Reporting Initiative (GRI)</i>
	<i>Enhanced Business Report (EBR)</i>	<i>Enhanced Business Reporting Consortium (EBRC)</i> <i>Liderat per l'AICPA</i>
	<i>The Connected Reporting Framework (CRF)</i>	<i>Accounting for Sustainability (A4S)</i>
	<i>The International <IR> Framework</i>	<i>International Integrated Reporting Council (IIRC)</i>

Font: Rivera-Arrubla *et al.*, 2016.

Taula 2. Comparativa entre els diferents estàndards d'informació financera.

Si ens centrem específicament en el que concerneix al *reporting integrat*, la seva evolució es podria resumir en el següent quadre:

Fases de l'evolució del reporting integrat	Nom de la fase	Components de cada fase
	Experimentació en companyies	Novozymes (2002) Natura (2002) Novo Nordisk (2004)
	Comentari d'experts	New wine in new bottles (2005) Integrated Reporting: issues and implications (2005) One Report (2010)
	Codificació	IRC of South Africa Discussion Paper (2011) IIRC Consultation Draft (2013) International <IR> Framework (2013)
	Institucionalització	King III (2009) EU directive on non-financial reporting (2014) UN Sustainable Development Goals (2015)

Font: Eccles *et al.*, 2015.

Taula 3. Les quatre fases de l'evolució del reporting integrat.

- a) **Experimentació en companyies:** a partir de l'any 2000 algunes companyies comencen a produir un informe que combina aspectes financers i no financers.
- b) **Comentari d'experts:** consultors, acadèmics, experts i *think tanks* comencen a reflectir les primeres experiències realitzant dues publicacions que apareixen l'any 2005.
- c) **Codificació:** la necessitat d'un esquema comú, uns principis i unes mateixes regles fomenta l'aparició dels primers estàndards i guies.
- d) **Institucionalització:** des que l'anomenat King III és aprovat a Sudàfrica es va poc a poc incrementant l'interès en la matèria, influint en els reguladors i orientant-se cap a l'adopció del *reporting integrat* (Eccles et al., 2015).

2.3 Què és un informe integrat

Segons l'IIRC, un informe integrat és una comunicació concisa al voltant de com l'estratègia d'una organització, el seu govern corporatiu, l'acompliment i les seves perspectives, en el context del seu entorn extern la porten a crear valor en el curt, mitjà i llarg termini (IIRC, 2013).

A partir d'aquesta definició formal, no existeix un únic model concret que s'identifiqui amb el concepte i en conseqüència s'ha generat certa confusió en el que hem d'entendre com a *reporting integrat*. Bé és cert que des de l'àmbit acadèmic s'han realitzat intents de crear un model que tingui presents totes les influències que rep el *reporting integrat* tractant així de definir clarament els seus límits (Hisao et al., 2017).

D'aquesta forma, s'han identificat models diferents generats a partir de les idees exposades en el *reporting integrat*:

- El primer model de *reporting integrat* és el que s'exposà en els informes King II i King III i que fou publicat per l'*Institute of Directors in Southern Africa*

(IoDSA) l'any 2009. Ara bé, en aquest cas es tracta d'un informe establert abans de la formació de l'IIRC tal com el coneixem avui.

- El segon model és el proposat per Eccles i Krzus (2010) al seu llibre *One Report*.
- I el tercer model és la versió de *reporting integrat* que trobem a l'IIRF (IIRC, 2013).

Font: Dumay *et alt.*, 2017.

És a dir, es tracta d'aconseguir un únic informe que contingui tota la informació de l'organització, combinant les dimensions econòmica, social i mediambiental, des d'una perspectiva holística. Això és, tenint en compte tots els aspectes que es considerin rellevants per entendre l'empresa i la seva situació en el mercat.

L'objectiu és aconseguir un document que mostri tota aquesta informació de forma integrada. No es tracta només d'anar afegint informació dels diferents apartats esmentats sinó una visió única de tota l'empresa. Superar la tradicional visió que tenim del report corporatiu (on conviuen els informes de sostenibilitat, governança, mediambiental, etc.), presentant les dades de forma que totes elles estiguin interrelacionades (Eccles i Krzus, 2010).

Si bé fins llavors els *reports* corporatius s'havien focalitzat en la seva major part en les dades financeres del passat de les empreses, s'entenia que la creació de valor per una empresa provenia també d'altres fonts. Que tots aquells que es plantegessin invertir en una empresa, a l'hora d'analitzar-la, els hi caldria conèixer no només els indicadors financers, que era el que fins ara els hi presentaven. Necessitaven tenir altres referències per avaluar quin podia ser l'acompliment de l'empresa en el futur.

Un altre apartat rellevant en el *reporting integrat* són les categories de capital: Capital intern, Capital extern i Capital humà. El primer fa referència a la propietat intel·lectual, la cultura organitzativa i la gestió dels processos. El capital extern pot ser representat per les marques, la imatge corporativa, la qualitat de servei o els acords amb altres

empreses. Finalment, el capital humà fa referència als coneixements del personal, les seves qualificacions així com les seves actituds (Abeysekera i Guthrie, 2005; Abeysekera, 2013).

Des del punt de vista acadèmic és molt rellevant la publicació per part d'Eccles i Krzus (2010) de "*One Report: Integrated reporting for a sustainable strategy*" el primer llibre totalment dedicat al *reporting integrat*. Apareix en un moment en què els acadèmics comencen a observar i treballar en aquesta nova eina, discutint el contingut, els processos que han de seguir i desenvolupant totes les idees que comportarà l'adopció del *reporting integrat* (Eccles i Krzus, 2010). A partir de llavors, grans consultores internacionals (com és el cas de KPMG o PWC) comencen a promoure la idea de la importància de la integració de la informació en els reports que presenti una empresa.

Com el propi nom indica, al parlar de *one report* la idea és promoure aquest pensament integrat al què fèiem referència, més enllà del pensament aïllat (*silo thinking*). Completant així doncs una evolució des de l'estudi dels aspectes financers, de sostenibilitat i d'altres de forma separada a un que resulti més cohesionat i amb una aproximació més eficient a la realitat empresarial (Stent i Dowler, 2015). Es plantejava doncs una nova visió dels informes realitzats tradicionalment, que no mostraven la interrelació entre l'estratègia, els riscos i les múltiples formes de capital de les empreses (De Villiers *et al.*, 2014).

Ara bé, cal assenyalar que no s'ha aconseguit unificar en un únic concepte el que s'entén com a *reporting integrat*. Els diferents criteris de les empreses a l'hora d'escollir les dades que volen compartir amb el mercat fa difícil establir una eina de mesura per comparar com d'integrats estan els reports en cada companyia (Sofian & Dumitru, 2017). És molt gran la diversitat i la qualitat de la informació reportada per les companyies, el que dificulta la seva comparabilitat (Doni *et al.*, 2016).

2.4 Implicació governamental i institucional en el *reporting integrat*

No només l'IIRC com a organisme s'ha centrat a aconseguir que les empreses mostrin informació no financera en els seus informes corporatius. Ans al contrari, hi ha hagut un bon nombre d'organismes que han pres iniciatives per fomentar la presentació

pública d'aquest tipus d'informació. En virtut de la seva rellevància, podem destacar els següents:

- American Institute of Certified Public Accountants (AICPA)
- Global Reporting Initiative (GRI)
- Projecte de Comptabilitat Sostenible (A4S)
- International Federation of Accountants (IFAC)
- Unió Europea
- AccountAbility
- Nacions Unides
- Sustainability Accounting Standards Board (SASB)

Cal remarcar la implicació de l'administració pública en aquest tema. Així, a finals de 2014 la Unió Europea va promulgar la directiva 2014/95/EU². Segons aquesta directiva, les empreses amb més de 500 empleats estaven obligades a reportar matèries d'àmbit no financer que fessin referència a les seves operacions empresarials.

S'exigia que les empreses i les entitats d'interès públic revelessin en el seu informe de gestió no només els aspectes socials i ambientals, sinó també d'altres com el respecte als drets humans, la lluita contra la corrupció i la diversitat de la seva junta directiva. Això no implicava que les empreses haguessin de presentar obligatòriament un *reporting integrat*. La normativa permetia una gran flexibilitat al voltant del tipus concret de document que es podia presentar.

Ara bé, hi hagué estats membres de la Unió Europea que introduïren exigències d'informació superiors que anaven més enllà de les que sol·licitava la Unió Europea en la seva Directiva. Com exemple, podem trobar la regulació del Regne Unit (promulgada el 2006 i modificada el 2013), Suècia (2007), Dinamarca (2011) i França (2012).

---

²Directiva 2014/95/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 22 d'octubre de 2014, per la que es modifica la Directiva 2013/34/UE en relació amb la divulgació d'informació no financera i informació sobre diversitat per part de determinades grans empreses.

En el cas d'Espanya es va transposar la directiva comunitària mitjançant el Reial Decret Llei 18/2017 sobre *Informació no financera i diversitat*, de 24 de novembre. Aquesta norma realitzava una transcripció gairebé literal de la directiva europea, amb el qual s'implantava a Espanya una normativa amb menors nivells d'exigència en aquesta matèria en comparació a les normes d'altres països europeus en aquell moment.

Però posteriorment es tramità la llei 11/2018 sobre *Informació no financera i diversitat* que modificava la legislació vigent fins al moment i substituïa el Reial Decret Llei anterior. Amb aquest canvi legislatiu, Espanya passava a ser un referent en l'àmbit europeu en aquesta matèria, augmentant considerablement els nivells d'exigència en transparència i fiabilitat en el *reporting* de dades que s'exigia a les empreses.

2.5 Situació actual en les empreses

Si ens centrem en el nivell d'assumpció dels estàndards de *reporting integrat* per part de les empreses, podem constatar que malgrat es presenta una evolució positiva al llarg del temps, amb una introducció progressiva d'aquest tipus de *reporting*, si excloem el cas de les multinacionals, en la resta de companyies encara hi ha molt camí a recórrer.

En aquest sentit, és cert que iniciatives legislatives com les de la Unió Europea han tingut una gran incidència en les empreses, que s'ha traduït en una major mostra d'informació no financera per part d'aquestes.

En alguns casos, com a Itàlia, s'ha demostrat que aquesta normativa ha tingut un impacte més elevat del que s'esperava inicialment. Es conclou en aquest sentit que la promulgació d'aquest tipus de normativa millora la qualitat de la informació mostrada per les empreses (Venturelli *et al*, 2017). Per la seva part, Crawford i Williams (2010) afirmen que en un país com França on existeix regulació específica al voltant d'aquesta mena d'informes, es mostra més informació i de major qualitat que en d'altres on no hi ha aquesta obligació, com als EUA.

També s'observà a Austràlia, analitzant aquests primers adoptants dels estàndards del *reporting integrat*, que aquesta institucionalització dels informes es mostrava com un al·licient per convèncer a moltes empreses de la necessitat de la seva adopció (Higgins *et alt*, 2014).

En altres països també s'ha recomanat pràctiques concretes a les empreses al voltant de les seves responsabilitats en el *reporting*; però les recomanacions individuals sense un marc estable, coherent i únic per a totes les organitzacions més que una millora suposa una pèrdua d'informació per als *stakeholders* (Dissanayake i Xydias-Lobo, 2016).

Per altra part, alguns països han esdevingut un referent del *reporting integrat*. Així Sud-àfrica, Holanda, Brasil i Austràlia s'han convertit en els líders de l'adopció d'aquest tipus de pràctiques, en bona part perquè tant els reguladors governamentals com els del mercat de valors ho han exigit a les companyies (Kiliç i Kuzey, 2018). Estudis que han tingut en compte diferents països mostren com els factors culturals, legals i altres particularitats de cada territori incideixen en el tipus de report que presenten (Adams, 2017; Frías-Aceituno, *et alt.*, 2013).

En qualsevol cas, la recerca ens indica que la majoria de companyies no han estat seguint les directrius de l'IIRC per produir els seus *reports* corporatius (Dumay, 2016). Tot això, malgrat l'esmentada atenció que ha despertat en els reguladors i per part de l'àmbit acadèmic (Kiliç i Kuzey, 2018).

Aquest baix nivell de resposta es dona malgrat existeix una pressió externa per aconseguir que les empreses cada cop més vagin comunicant aspectes no financers sobre les seves operacions empresarials (Adams i Simnett, 2011).

En aquests últims anys s'han fet diferents estudis avaluant el tipus d'informació que mostraven les empreses. En la gran majoria de reports presentats per les grans companyies es trobaven a faltar alguns aspectes que serien rellevants per a qualsevol analista. Així, el 44% de les empreses no feien plantejaments més enllà de les iniciatives a curt termini. Només el 58% destacava el coneixement i l'*expertise* de la

seva companyia com un element clau i només el 17% explicava si la companyia estava guanyant o perdent clients (KPMG, 2011).

Però quan posteriorment es demanava als inversors sobre la importància de la informació no financera aquests consideraven majoritàriament (en un 80%) obligatori que la direcció de la companyia informés de l'actuació en àmbits no financers. Més sorprenent encara era que en el mateix estudi fet un any anterior només el 34% dels inversors li donaven aquest grau d'importància (Ernest&Young, 2015). Es demostrava doncs un creixent interès per la matèria (Dissanayake i Xydias-Lobo, 2016).

La crisi financera iniciada a partir de 2008 també fou rellevant en aquest aspecte doncs augmentà la desconfiança del públic en els indicadors financers (IIRC, 2013). Tot plegat reforçava la idea que calia complementar la informació que fins llavors estaven presentant les empreses.

2.6 Beneficis del *reporting integrat*

L'esforç i interès de les diferents entitats implicades en la progressiva introducció del *reporting integrat* té la seva explicació en els beneficis atribuïts a la seva realització.

Lee i Yeo, (2016) afirmen que la valoració d'una empresa està positivament associada amb l'amplitud de la informació que presenti el seu *reporting integrat*. En el seu estudi mostren que, de mitjana, els beneficis de la seva realització excedeixen els seus costos. I aquesta diferència favorable als beneficis és més gran com més complexa és l'organització: complexitat mesurada en nombre d'actius intangibles que té, el seu nombre de segments de clients o la mida total de la companyia entre d'altres.

Per altra banda, en companyies que tenen importants necessitats financeres també es generen beneficis perquè al realitzar aquest tipus d'informe es redueix l'asimetria d'informació entre la pròpia companyia i els proveïdors de fons (Lee i Yeo, 2016). És a dir, aquells que han d'invertir en una empresa, a l'obtenir-ne més informació i en aspectes més enllà dels financers, n'augmenta la seva confiança i per tant el seu interès a prestar-li fons.

Barth *et al.*, (2017) destaquen una relació positiva entre l'increment de beneficis i la transparència i qualitat de la informació que presenten les empreses.

Per la seva part, per Eccles i Saltzman (2011), la decisió d'adoptar aquest tipus de report es basarà en l'existència de beneficis interns, externs i de reducció del risc regulador. De fet actualment, un benefici per adoptar aquest tipus de presentació corporativa és que a nivell mundial ja s'està demanant a les empreses que vagin realitzant informes seguint els paràmetres exposats per l'IIRC.

A més a més, com el *reporting integrat* ofereix la possibilitat d'adquirir coneixement i les interrelacions entre els aspectes financers, socials i mediambientals posant-los en relació amb l'actuació empresarial, s'aconsegueix així mostrar una visió holística de la companyia (Brown i Dillard, 2014).

En el cas de les grans empreses i les multinacionals hi ha un factor que les ha d'encoratjar a facilitar una major qualitat en la informació no financera que mostren i és el fet que suposa per a elles que la seva reputació global augmentarà (Venturelli *et al.*, 2017).

2.7 Reticències al *reporting integrat*

No totes les empreses ni els estudis acadèmics s'han mostrat favorables a la implantació del *reporting integrat*. N'hi ha hagut també que han mostrat clarament les seves reticències, destacant que per sobre dels possibles beneficis hi ha importants costos en la seva adaptació.

En aquest sentit, algun autor considera que totes les bones intencions inicials que es plantejaven en aquest tipus de report s'han vist superades per una realitat que indica que simplement s'han fet modificacions molt puntuals al reports que ja anaven fent (Flower, 2015; Thomson, 2015).

Altres crítiques al *reporting integrat* són les següents:

- Les propostes de l'IIRC tenen poc impacte en el *reporting* corporatiu perquè no tenen força suficient per imposar-se. Depenen de la voluntat de qui ho ha d'implementar (Dumay *et alt*, 2017).
- El *reporting integrat* es basa en un esquema ampli i que deixa espai a la discrecionalitat. Al final, l'empresa pot reportar només allò que consideri més convenient perquè no hi ha directrius suficientment específiques en el que s'ha de reportar.
- D'aquesta manera, els directius empresarials no han de donar explicacions sobre allò que volen revelar al públic. Només cal que ho obviïn en els seus informes.
- L'IIRC no requereix a les empreses cap KPI específic que hagin de reportar, sinó que planteja que siguin les pròpies companyies que realitzin i mostrin els que considerin adients tenint en compte cadascuna les seves circumstàncies particulars.
- Com l'IIRC o el GRI no publiquen *reportings* estàndards, que serveixin de guies per a les empreses, no existeix una forma clara de poder comparar els documents d'unes empreses amb unes altres.

El mateix GRI accepta que no hi ha uns patrons comuns, globals o unes pràctiques que realment acompleixin les necessitats dels usuaris. És a dir, assumeix que no s'explica d'una forma clara quin és el contingut concret que han de tenir aquests informes (GRI, 2013).

Una altra crítica que s'ha realitzat a l'IIRC és la seva falta d'independència, considerant-se que és un organisme que està pràcticament sota el control dels professionals financers de les grans multinacionals, que al final imposen en les companyies el tipus de report que ells consideren més apropiat (Flower, 2015; Reuter i Messner, 2015).

En una recerca acadèmica al voltant de la percepció que es té sobre l'IR per part dels *stakeholders*, es trobaren, entre d'altres, les següents barreres al mateix: en primer lloc existia una important confusió sobre les diferents versions que existeixen de l'IR (el qual no facilitava que es pogués adoptar un model concret per a presentar els informes corporatius). En segon lloc, el model d'informe es considerava excessivament controlat per les multinacionals i els seus directius financers. Per altra banda, conceptes com el *pensament integrat* i la *creació de valor* estaven poc definits i donaven marge a múltiples interpretacions.

En aquest sentit es considerava que les empreses adaptaven el concepte en virtut del que elles necessitaven i consideraven més adient. I finalment s'entenia també com una barrera el fet que en les empreses encara estigués per demostrar el benefici que suposava el *reporting integrat* i per tant, mentre aquest no fos evident, no hi havia un incentiu tangible per a la seva adopció, és a dir, de realitzar el canvi del sistema actual al de *reporting integrat* (Dumay et al, 2017).

Finalment s'entenia que el *reporting integrat* estava especialment focalitzat per servir als proveïdors de capital, no a d'altres *stakeholders*, i per tant no tenia massa en compte els aspectes relacionats amb la responsabilitat de les empreses o la seva sostenibilitat (Flower, 2015).

3. DISSENY DE LA INVESTIGACIÓ

3.1 Introducció

L'interès de l'estudi es centra a identificar en quina mesura les entitats de l'IBEX 35 estan seguint els requeriments de l'anomenat *reporting integrat* en la presentació dels seus informes corporatius.

Cal assenyalar que és rellevant la seva realització en el moment actual donada la importància que està adquirint en el món acadèmic però també en l'àmbit regulador i empresarial les constants iniciatives per aconseguir la implementació del *reporting integrat* (Stent i Dowler, 2015).

Les empreses de l'IBEX, com altres grans companyies, han anat augmentant progressivament la quantitat d'informació que presenten al mercat, però ho han anat fent afegint cada cop nous informes. Com s'ha assenyalat anteriorment, si se seguissin les directrius del *reporting integrat*, les empreses haurien d'anar compilant tota aquesta informació en un únic document, que adaptés els principis de l'informe integrat.

En tractar-se d'una investigació en ciències socials, no existeixen unes úniques mesures objectives amb les que realitzar l'estudi. Cal doncs aproximar-se als conceptes tractats utilitzant ítems ja efectivament usats en altres investigacions, amb la finalitat de poder establir una correcta aproximació al fenomen que es pretén estudiar.

3.2 Desenvolupament de la investigació

L'estudi es realitzà en les següents fases:

- Cerca d'informació de les empreses objecte d'estudi segons la seva documentació publicada. Es pren com a referència el llistat vigent d'empreses que formen part de l'IBEX 35 en el mes de juliol de 2019³.
- En tractar-se d'empreses cotitzades en borsa, es fa recerca en les corresponents pàgines web de les empreses, buscant tota la informació que sigui rellevant per la finalitat de l'estudi i s'hagi comunicat al mercat (Stent i Dowler, 2015).
- Anàlisi de la documentació localitzada per donar resposta al qüestionari individual de cada companyia sobre l'acompliment de cadascun dels punts en ell esmentats.
- Assignació a cada resposta d'una determinada puntuació seguint una taula establerta.

---

³L'IBEX-35 és un llistat dinàmic d'empreses cotitzades, en el qual es van produint entrades i sortides d'empreses de forma regular. El 24 de juny de 2019 entrà en el llistat l'empresa MAS MOVIL, sortint del mateix en aquell moment l'empresa TÉCNICAS REUNIDAS.

- Obtenció de la mitjana de puntuació en cada categoria. Tots els ítems de cada categoria tenen el mateix pes per al càlcul de la mitjana de la categoria. I la puntuació final de l'empresa s'obté de la mitjana simple de les notes obtingudes en totes les categories.

3.3 Qüestionari i model d'investigació

Les categories i variables utilitzades en aquest estudi són les que es feren servir en un d'anterior realitzat per Kiliç i Kuzey, (2018). En aquell cas s'analitzaven les empreses cotitzades en la borsa de Turquia, amb els informes que presentaven a finals de 2015, per determinar en quina mesura les companyies seguien l'esquema exposat per l'IIRC. Amb aquesta finalitat utilitzaven l'eina anomenada *Integrated Reporting Disclosure Score (IRS)*.

Alhora, les categories i ítems a treballar es basaven en el prototip d'informe desenvolupat per l'IIRC l'any 2012 que va ser modificat posteriorment l'any 2013 (IIRC, 2013).

Per configurar el concepte de *reporting integrat* s'utilitzen deu categories, les quals es desagreguen en un determinat nombre d'ítems amb la finalitat de concretar amb la màxima precisió possible els conceptes estudiats.

Categoria	Nombre d'ítems
Visió general de l'organització	7
Entorn Exterior	6
Governança	5
Inputs	6
Outputs	3
Outcomes	6
Riscos i oportunitats	2
Estratègia i situació dels recursos	6
Performance	5
Perspectives	4

Font: Elaboració pròpia a partir de Kiliç i Kuzey, 2018.

Taula 4. Categories utilitzades en l'estudi.

Si bé és cert que en altres estudis s'ha analitzat cada categoria de forma general (Sofian i Dumitru, 2017), en el nostre cas amb la finalitat d'aprofundir més en el concepte estudiat, es divideix cada categoria en diferents apartats que s'avaluen individualment. Com es pot observar, per avaluar l'acompliment dels requisits del *reporting integrat* s'estableixen deu categories que comprenen un total de 50 ítems per a cada una de les empreses analitzades. En l'annex 1 es mostra el qüestionari complet utilitzat.

De la mateixa forma que es fa en altres estudis hem realitzat la consulta en els reports anuals publicats per les empreses, examinat el seu contingut i atorgat una puntuació per ítem segons la profunditat en el seu tractament. En l'Annex 2 trobem les directrius que han de guiar l'elaboració del *reporting integrat*.

Aquest sistema de puntuació es troba també a Stent i Dowler, (2015) on partint de la informació financera de l'any 2011 d'empreses de Nova Zelanda s'atorgava una puntuació a les empreses segons l'acompliment aconseguït en base a un model basat en les premisses plantejades per l'IIRC. En aquell cas les puntuacions totals obtingudes per les empreses es mogueren en un rang que comprenia des de 70 a 87 punts (sobre una possible puntuació màxima de 100). A mesura que la puntuació era més alta significava que s'estava donant un major seguiment a les directrius de l'IIRC.

En el nostre cas plantejem cinc possibles valoracions per a cada ítem. S'enumeren i s'inclou la seva definició en l'Annex 3.

Amb la finalitat de realitzar la transposició dels valors en nombres hem utilitzat una escala Likert, de tipus ordinal, amb un rang que oscil·lava entre 1 i 5. Posteriorment, s'ha calculat la mitjana aritmètica de tots els ítems de cada categoria mesurades en escala ordinal com s'ha fet en altres estudis (Setó-Pamies, 2012). Altres estudis en la mateixa matèria han fet servir només tres possibles valoracions (Venturelli *et al.*, 2017) però entenem que amb menys alternatives no es permet un estudi tan profund de l'acompliment per part de les empreses dels requisits del *reporting integrat*.

L'escala Likert és utilitzada molt freqüentment en les investigacions en ciències socials i el nombre d'alternatives utilitzat més recurrentment és de cinc (Lozano *et al.*, 2008), que es considera habitualment el més apropiat.

La correspondència de cada valoració per cada resposta eren les següents:

- No apareix mencionat a l'informe (1 Punt)
- Descripció insuficient o parcial (2 punts)
- Breu descripció del concepte (3 punts)
- Descripció detallada (4 punts)
- Destaca entre els informes estudiats (5 punts)

Posteriorment per tal de facilitar la comprensió dels resultats obtinguts, les puntuacions s'han elevat totes a base 100 (on el 5 suposa aquesta màxima puntuació).

3.4 Estudis previs relacionats

El present estudi segueix la línia d'altres realitzats amb anterioritat que també se centraven a determinar en quina mesura les empreses estaven seguint les directrius de l'IIRC per a la realització dels seus informes.

L'any 2011, un any després de la fundació de l'IIRC, es treballà en una iniciativa pilot, en la que participaren 100 empreses per analitzar en quina mesura anaven assumint els principis establerts en el *reporting integrat*. Es focalitzava doncs en els que podríem considerar els *early-adopters* d'aquest procediment. Seguiren en l'estudi, al llarg de tot el temps del mateix, un total de 48 empreses la majoria de les quals en un període de cinc anys des de llavors, ja estaven elaborant aquest tipus d'informes (Havlová, 2015).

Robertson i Samy (2015) analitzaren 22 companyies del FTSE 100 segons els reports de sostenibilitat que havien presentat, fent també entrevistes a deu mànagers sèniors, per veure quina era la seva percepció al voltant de les pràctiques sobre *reporting integrat*. En general consideraven que la realització dels informes integrats aportava

valor a les empreses i per tant es mostraven favorables a la seva adopció per part de l'empresa.

Alguns estudis s'han focalitzat en un nombre reduït d'empreses d'un mateix sector. Sofian i Dumitru (2017), varen examinar vuit companyies només del sector financer donant-los-hi una puntuació segons el compliment dels requisits en cada una de les categories establertes.

En l'àmbit industrial s'han realitzat estudis també d'empreses petites. Ruiz-Lozano i Tirado-Valencia (2016) constataren que malgrat els comentats esforços per part del regulador per aconseguir que s'introduís aquest tipus d'informe queda molt camí per recórrer. Especialment entre les petites empreses; concretament amb elles es destacava particularment la falta de concisió en la informació aportada.

Stent i Dowler (2015), en el seu estudi sobre empreses de Nova Zelanda, trobaren algunes mancances en els reports estudiats: falta d'integració en els processos de les empreses; la falta de realització d'una comparativa envers la seva àrea territorial o sectorial (l'anomenat *benchmarking*) i finalment consideraven que tampoc es desenvolupaven suficientment les perspectives futures en l'empresa.

No només en l'àmbit industrial s'ha estudiat el *reporting* corporatiu. Bouten i Hoozée, (2015) estudiaren el *reporting integrat* que la Universitat de Cadis publicà sobre la seva activitat. Malgrat que efectivament tractaven diferents temes requerits en l'esquema de l'IIRC, no realitzaven una connexió entre els diferents capitals de l'empresa. Dit d'una altra manera, aportaven molta informació sobre la Universitat però sense interconnectar-la apropiadament.

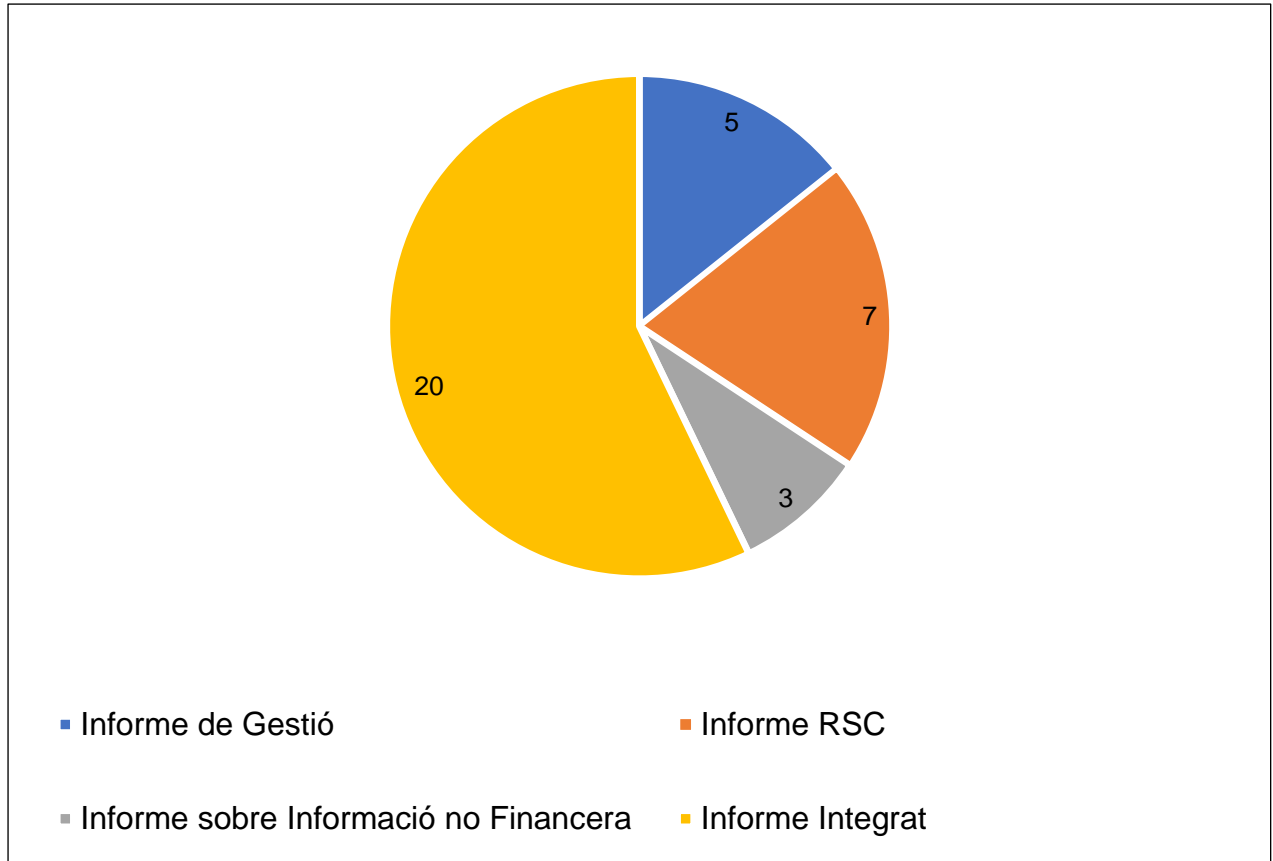
4. ESTUDI COMPARATIU

4.1 Introducció

Per a l'elaboració del present estudi es consultaren les corresponents webs de totes les empreses analitzades. Com a empreses cotitzades, seguint la normativa vigent de

la Comissió Nacional del Mercat de Valors en la data de l'estudi totes les empreses tenien publicats els informes corresponents a l'exercici 2018.

Ara bé, un primer fet destacable és la varietat de noms utilitzats per referir-se als tipus de documents publicats.

Font: Elaboració pròpia.

Gràfic 1. Nombre d'empreses segons el títol de l'informe presentat.

Com es pot apreciar, la majoria de les empreses utilitzen ja la denominació *Informe Integrat* per presentar la seva informació al mercat.

Es mantenen altres denominacions que han aparegut els últims anys (com *Informe sobre informació no financera* i *Informe RSC*) i encara hi ha cinc empreses que mantenen el títol d'*Informe de Gestió*.

A més a més d'aquestes denominacions, es publiquen documents complementaris per part d'algunes empreses. En el cas d'ARCELOR MITTAL s'acompanya la informació de documents individuals sobre la responsabilitat de les seves filials.

També és rellevant en el cas de REE que es publiqui un informe fent referència directament al GRI i l'IIRC.

Cal fer un esment especial al cas de l'empresa MASMOVIL pel seu baix nivell de compliment en gairebé totes les categories analitzades. Aquesta empresa s'ha incorporat recentment a l'IBEX 35, i això podria ajudar a explicar les baixes puntuacions obtingudes en molts apartats, que la situen lluny de la resta d'empreses pel que fa a seguiment dels paràmetres del *reporting integrat*.

4.2 Els components del *Reporting integrat*

4.2.1 Visió general de l'organització

Aquesta categoria fa referència a aquells aspectes descriptius de l'organització en el seu aspecte més ampli. Ja sigui des d'un punt de vista conceptual (explicant la missió o la cultura de l'empresa) com des de la visió més concreta (donant explicació per exemple sobre la seva estructura de propietat o els països en què opera).

Els ítems tractats són els següents:

	Ítem	Puntuació mitjana
Visió general de l'organització	Missió i visió	69.71
	Explicacions generals sobre la cultura de l'organització, ètica o valors	78.28
	Codi de conducta	75.42
	Propietat o estructura operativa	70.85
	Visió competitiva i posicionament en el mercat	73.14
	Nombre d'empleats	77.14
	Països en els que opera la companyia	73.14

Font: Dades pròpies seguint l'esquema de Kiliç i Kuzey, 2018.

Taula 5. Visió general de l'organització.

Els conceptes que comprenen aquests ítems en bona part ja porten anys presents en els informes corporatius presentats per les empreses. De fet la mitjana de les puntuacions se situa en 73.96. L'explicació de la cultura de l'organització destaca per sobre de les altres (78.28) essent els aspectes de la missió i la visió de l'empresa els que obtenen menor puntuació (69.71).

Pràcticament totes les empreses treballen els ítems de la categoria. Només hi ha cinc empreses que no fan referència a algun dels apartats sol·licitats. Destaca en aquest aspecte l'empresa MASMOVIL la qual no fa esment en el seu document a cinc dels set ítems de la categoria.

Pel que fa a les màximes puntuacions, destaca l'empresa MAPFRE que en quatre dels ítems obté la màxima puntuació pel seu profund tractament del concepte sol·licitat. Així mateix hi ha unes altres deu empreses que en algun apartat concret obtenen la màxima qualificació.

4.2.2 Entorn exterior

En aquesta categoria es tracten els elements exteriors que poden afectar d'alguna forma a l'empresa. En bona part coincideixen amb els elements d'anàlisi macroeconòmic presents en l'anomenat PESTEL.

	Ítem	Puntuació mitjana
Factors externs	Factors legals	66.85
	Factors polítics	59.42
	Factors socials	75.42
	Forces del mercat	74.85
	Principals <i>stakeholders</i>	74.85
	Factors mediambientals	70.28

Font: Dades pròpies seguint l'esquema de Kiliç i Kuzey, 2018.

Taula 6. Entorn exterior.

La puntuació mitjana obtinguda és 70.28. Es tracta d'un nombre inferior a la mitjana general i ve determinat en bona part per apartats que no han sigut tractats en alguns dels documents analitzats.

Cal tenir en compte que els aspectes polítics obtenen una puntuació mitjana de només 59.42 punts i els factors legals de 66.85. Tot plegat suposa que la mitjana global descendeixi, ja que la resta d'apartats obtenen notes entre 70 i 75.

En aquesta categoria hi ha cinc empreses que no mencionen algun dels conceptes sol·licitats en el qüestionari. Cal destacar el cas de MASMOVIL el qual no té present en les seves explicacions cap dels ítems d'aquesta categoria, obtenint en tots ells la mínima puntuació.

Per altra banda, nou empreses obtenen en algun dels ítems la màxima puntuació. En el cas d'INDRA ho fa en dos d'ells i ENDESA en tres apartats. Destaca el cas també de BANKINTER que obté en tots els ítems puntuacions elevades però pràcticament no tracta els aspectes mediambientals.

4.2.3 Governança

La governança és una categoria que inclou els aspectes relatius a la forma d'organització i direcció de la companyia.

	Ítem	Puntuació mitjana
Governança	Membres del consell d'administració	72.57
	Experiència o habilitats dels membres del consell d'administració	64.00
	Cultura, ètica i valors que es reflecteixen en l'ús dels capitals	73.14
	Accions preses per monitoritzar la direcció estratègica	73.14
	Política de compensació	66.85

Font: Dades pròpies seguint l'esquema de Kiliç i Kuzey, 2018.

Taula 7. Governança.

S'obté una mitjana en la categoria de 69.94 punts, inferior a la puntuació global. En aquest resultat destaca el baix nivell de desenvolupament d'apartats com l'*Experiència o habilitats dels membres del consell d'administració* (64.00) i la *Política de compensació* (66.85).

Cal tenir present que hi ha cinc empreses que obtenen la mínima puntuació en algun dels ítems de la categoria. Cal ressenyar que en el cas de MASMOVIL no es desenvolupa cap dels conceptes de la categoria.

En quant als ítems tractats més profusament hi ha sis empreses que obtenen la màxima puntuació en algun dels apartats de la categoria. És destacable el cas d'INDITEX en quant dedica un Annex específicament a tractar la política de compensacions dels seus directius.

4.2.4 Inputs

En aquesta categoria s'inclouen apartats que fan referència a elements interns de la companyia, mitjançant els quals presta els seus serveis o tracta de diferenciar-se dels seus competidors.

	Ítem	Puntuació mitjana
Inputs	Inputs principals	73.71
	Diferenciació de producte	68.57
	Canals de distribució i màrqueting	65.71
	Servei postvenda	60.57
	Innovació	76.00
	Formació dels empleats	74.85

Font: Dades pròpies seguint l'esquema de Kiliç i Kuzey, 2018.

Taula 8. Inputs.

La mitjana de tota la categoria se situa en 69.9. En aquesta puntuació cal tenir en compte que hi ha apartats poc desenvolupats; el *Servei postvenda* obté poc més de 60 punts (60.57 concretament) i altres aspectes com la *Diferenciació de producte* i els *Canals de distribució i màrqueting* obtenen puntuacions inferiors a 70 (68.57 i 65.71 respectivament).

La gran majoria d'empreses estudiades tracten els conceptes presents en els ítems exposats. Només n'hi ha cinc que no mencionin en els seus informes algun dels ítems sol·licitats. Destaca novament l'empresa MASMOVIL en aquest sentit la qual no desenvolupa cap dels apartats que es sol·licitaven en aquesta categoria.

Pel que fa als ítems més ben treballats, hi ha deu empreses que en algun d'ells han obtingut la màxima puntuació. Cal destacar en aquest aspecte a les empreses que aconsegueixen en diferents apartats la millor qualificació: BANKINTER (en tres dels sis), MAPFRE (en quatre dels sis) i MELIA HOTELES (en dos dels sis).

En el cas d'ACCIONA és interessant el fet de mostrar les innovacions que presenten diferents àrees. També és rellevant que MELIA HOTELES tracti amb profunditat la informació sobre les incidències que tenen en la seva operativa habitual així com la gestió que fan d'aquestes.

4.2.5 Outputs

Amb aquesta categoria es fa referència a resultats produïts per l'empresa a l'exterior com a resultat de la seva actuació.

Outputs	Ítem	Puntuació mitjana
	Productes i serveis clau	74.85
	Emissions GHG	74.85
	Consum aigua	71.42

Font: Dades pròpies seguint l'esquema de Kiliç i Kuzey, 2018.

Taula 9. Outputs.

Val a dir que malgrat que la categoria inclou conceptes que no són habitualment tractats en informes corporatius la puntuació mitjana obtinguda és elevada, 73.71. Dels tres apartats, dos obtenen puntuacions per sobre de 73 de mitjana.

En relació amb les qualificacions més baixes, hi ha tres empreses que n'obtenen en algun dels ítems. En el cas de MASMOVIL es dona aquesta situació en dos dels tres ítems de la categoria.

Hi ha també tres empreses que obtenen la major puntuació en algun dels seus ítems. Concretament, ENCE i ENDESA en dos dels tres apartats, mentre que BANKINTER obté la màxima qualificació en un d'ells.

4.2.6 Outcomes

Aquesta categoria mesura els resultats que obté l'empresa en apartats estratègics rellevants per l'empresa, entre d'altres, tant en el que fa referència al seu personal, a aspectes econòmics com als clients de la companyia.

Outcomes	Ítem	Puntuació mitjana
	Estat d'ànim dels empleats	74.85
	Reputació de l'organització	74.85
	Ingressos i generació de caixa	76.00
	Satisfacció del client	69.14
	Creació de valor	78.28
	Reducció del valor	48.57

Font: Dades pròpies seguint l'esquema de Kiliç i Kuzey, 2018.

Taula 10. Outcomes.

La mitjana obtinguda està per sobre dels 70 punts (70.28) amb un tractament desigual dels apartats que inclouen. Els tres primers obtenen puntuacions entre els 74 i 76 punts mentre que la *Satisfacció del client* no arriba als 70 punts (69.14).

És molt rellevant la diferència entre els dos últims apartats. Mentre les empreses expliquen amb profusió on estan creant valor (la puntuació mitjana en l'apartat és de 78.28), a l'hora d'explicar on es redueix, les explicacions són menys completes, obtenint-se una mitjana de 48.57. Es tracta d'una puntuació molt baixa amb relació a la resta d'apartats treballats en l'estudi.

Per entendre les puntuacions mitjanes de la categoria hem de tenir present que hi ha deu companyies que tenen algun dels ítems sense treballar en els documents que presenten; d'aquestes n'hi ha vuit que l'ítem que no han desenvolupat és el que fa referència a la disminució de valor (el que explicaria la baixa puntuació mitjana que s'ha obtingut en el mateix).

Cal destacar també en aquesta categoria que hi hagi sis empreses obtenint la màxima puntuació en algun dels seus ítems. Entre elles destaca especialment MAPFRE, que en tres dels sis apartats sobresurt pel seu tractament, i també INDITEX, que destaca en dos dels ítems estudiats en la categoria.

Val a dir que algunes empreses inclouen paràmetres innovadors com pot ser el fet d'establir KPI's sobre motivació del personal (en el cas d'ACCIONA) o parlar de *cash-flow* social (com fa l'empresa GRÍFOLS).

4.2.7 Riscos i oportunitats

En aquesta categoria s'avalua aquelles situacions tant internes com externes que poden acabar produint algun esdeveniment futur que situï a l'empresa en una posició d'avantatge o desavantatge en el mercat.

Riscos i oportunitats	Ítem	Puntuació mitjana
	Riscos interns o externs	76.00
	Oportunitats internes o externes	73.71

Font: Dades pròpies seguint l'esquema de Kiliç i Kuzey, 2018.

Taula 11. Riscos i oportunitats.

La mitjana obtinguda en la categoria és de 74.85. Ambdós apartats es treballen en línies generals de forma profunda si bé els *Riscos interns i externs* obtenen una puntuació més elevada que les *Oportunitats internes o externes* (76 vers 73.71 respectivament).

Per la part negativa podem destacar que l'empresa MASMOVIL és l'única que no treballa cap dels ítems en el seu informe corporatiu. Al contrari, les empreses ENAGAS, AIG i NATURGY en destaquen per sobre de la resta per la seva profunditat en el tractament d'aquestes matèries.

4.2.8 Estratègia i situació dels recursos

En aquesta categoria s'analitza la visió futura de l'empresa que s'ha de plasmar en l'estratègia a seguir per tal d'aconseguir els objectius proposats.

Estratègia i situació dels recursos	Ítem	Puntuació mitjana
	Objectius estratègics a curt, mitjà i llarg termini (sense marc temporal)	72.00
	Objectius estratègics a curt, mitjà i llarg termini (amb marc temporal)	73.71
	Estratègies implementades o intents d'implementar-les per aconseguir els objectius estratègics	77.14
	Mesura dels objectius aconseguits	69.71
	Comprensió de la capacitat de l'empresa d'adaptar-se als canvis per aconseguir els objectius	62.85
	Víncle entre les estratègies i els capitals principals	62.28

Font: Dades pròpies seguint l'esquema de Kiliç i Kuzey, 2018.

Taula 12. Estratègia i situació dels recursos.

La mitjana de tota la categoria és inferior als 70 punts (69.61 exactament). En el seu càlcul és destacable el diferent tractament entre els apartats. Mentre els tres primers, centrats en les estratègies, obtenen puntuacions més elevades (72, 73.71 i 77.14 respectivament), quan es demana per aspectes que suposa relacionar diferents conceptes les puntuacions obtingudes són considerablement més baixes (69.71, 62.85 i 62.28 respectivament).

Hi ha nou empreses que tenen un tractament destacat d'alguns dels ítems de la categoria. Cal en aquest sentit fer referència a REPSOL i CAIXABANK els quals en tres dels sis apartats de la categoria destaquen per la profunditat amb la que treballen els conceptes.

Per altra banda, MASMOVIL és l'única empresa que no treballa algun dels apartats (de fet tres dels sis no s'esmenten en l'informe que presenta).

4.2.9 Performance

En aquesta categoria es mesura tant els indicadors concrets de l'actuació de la companyia com la relació entre diferents elements que puguin aportar informació sobre el comportament global de l'empresa.

	Ítem	Puntuació mitjana
Perfomance	KPI per presentar dades financeres	76.00
	KPI que combinin dades financeres amb mesures d'altres components	76.57
	Vincle entre l'actuació passada i l'actual de l'empresa	74.28
	Comparativa amb altres organitzacions del seu àmbit territorial o de negoci	53.71
	Implicacions financeres que tinguin efecte en el seus capitals	69.71

Font: Dades pròpies seguint l'esquema de Kiliç i Kuzey, 2018.

Taula 13. Performance.

La puntuació mitjana de la categoria és de 70.05. Ara bé, cal tenir present que alguns apartats obtenen puntuacions força més elevades que d'altres. Els tres primers apartats, amb indicadors concrets i avaluació del present i passat de la companyia, reben puntuacions que considerem elevades (76.00, 76.57 i 74.28 respectivament).

Però el quart, *Comparativa amb altres organitzacions del seu àmbit territorial o de negoci* és present de forma poc significativa en els informes (amb una puntuació mitjana en ells de 53.71).

De fet, hi ha set empreses que no treballen la Comparativa amb altres organitzacions, el que afavoreix la baixa puntuació mitjana que obté aquest.

Per la part positiva, hi ha vuit empreses que destaquen en les explicacions que aporten sobre algun dels ítems plantejats. Cal destacar en aquesta categoria l'empresa BANKINTER, ENAGAS i REPSOL les quals tenen les màximes puntuacions en dos dels cinc apartats de la categoria.

4.2.10 Perspectives

En aquesta categoria es fa referència a la visió que té la companyia sobre quin serà el seu esdevenir futur.

	Ítem	Puntuació mitjana
Perspectives	Expectatives futures o explicacions sobre les incerteses	69.14
	Pressupostos sobre KPI's	51.42
	Assumpcions relacionades amb aquests KPI's	49.71
	Vincles entre l'actuació present i les perspectives de l'organització	53.71

Font: Dades pròpies seguint l'esquema de Kiliç i Kuzey, 2018.

Taula 14. Perspectives.

Aquesta categoria obté de mitjana la puntuació més baixa de totes les analitzades, 56 punts. Si bé es tracta amb certa profunditat el primer apartat, *Expectatives futures o explicacions sobre les incerteses* (69.14), la resta d'apartats obtenen notes molt baixes (51.42, 49.71 i 53.71 respectivament).

En línies generals, veiem com les empreses no presten massa atenció als KPI's futurs de l'empresa ni tampoc a les relacions entre el passat i el present de les perspectives de l'organització.

En aquesta categoria hi ha quatre empreses que obtenen les màximes puntuacions en algun dels seus apartats. Cal destacar les valoracions tant de l'empresa NATURGY

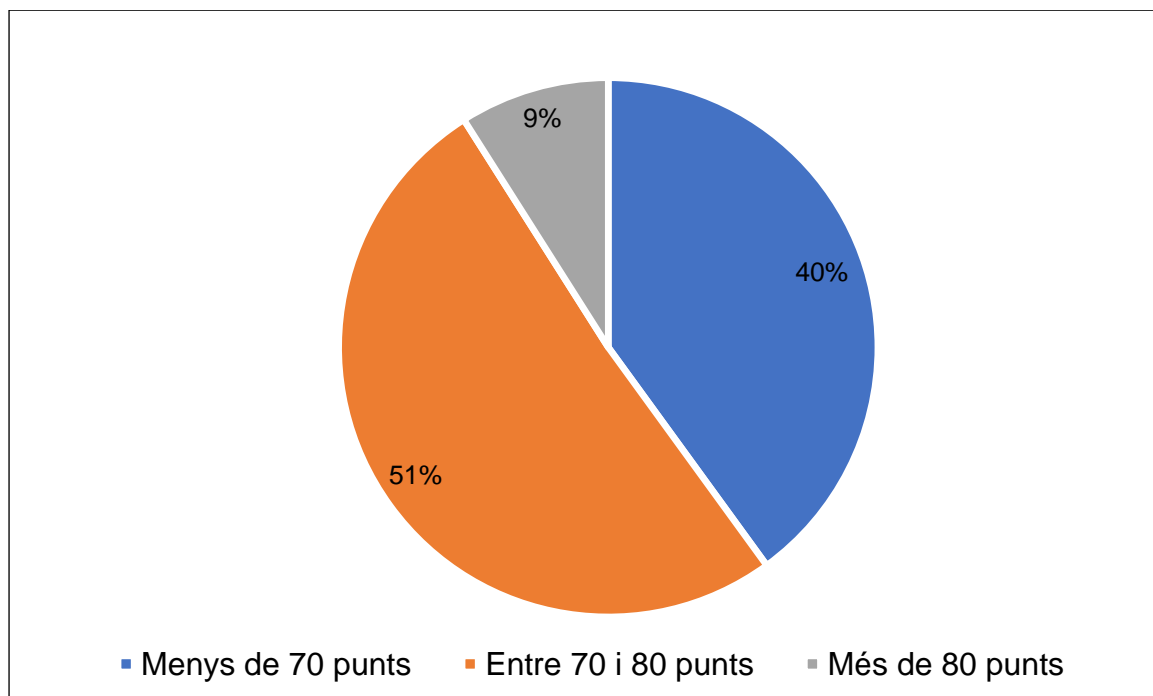
(en tres dels quatre ítems) com REPSOL (en la meitat dels apartats d'aquesta categoria).

És més rellevant en aquesta categoria el nombre d'empreses que no han treballat els diferents ítems. N'hi ha tretze que no han desenvolupat algun dels apartats presentats. D'elles, tant ACERINOX, com SIEMMENS-GAMESA com MASMOVIL no n'han treballat cap d'ells. En el cas d'INDRA, ARCELOR i AMADEUS només s'ha presentat informació sobre un dels quatre aspectes que se sol·licitaven.

Hi ha aportacions interessants per la seva originalitat en aquest tipus de documents. Així, IAG presenta un format diferent, aportant entrevistes amb alguns dels seus principals directius. GRIFOLS per la seva part, parla dels objectius futurs, centrant-se en el R+D+i.

4.3 Comparativa del *reporting integrat* en les empreses de l'IBEX-35

Un cop calculades les puntuacions totals obtingudes per totes les empreses en totes les categories obtenim la següent distribució:

Font: Elaboració pròpia.

Gràfic 2. Puntuacions totals obtingudes per les empreses.

En l'Annex 4, trobem el llistat complet de les empreses amb la nota global obtinguda.

Cal fer algunes apreciacions sobre els resultats obtinguts.

En primer lloc, és constatable que malgrat que ens trobem davant les empreses més importants de l'economia espanyola, només n'hi ha 3 (un 9%) que estiguin en nivells per sobre del 80% de seguiment de les directrius del *reporting integrat*.

Per altra banda, bé és cert que la gran majoria s'estan adaptant a bona part dels requisits establerts pel *reporting integrat*, amb puntuacions que estan per sobre dels 70 punts. Aquest fet és molt rellevant, perquè indica que les empreses estan ampliant els seus informes corporatius amb altres aspectes sol·licitats pel *reporting corporatiu*.

Categoria	Nombre d'ítems	Puntuació mitjana
Visió general de l'organització	7	73.96
Entorn Exterior	6	70.28
Governança	5	69.94
Inputs	6	69.90
Outputs	3	73.71
Outcomes	6	70.28
Riscos i oportunitats	2	74.85
Estratègia i situació dels recursos	6	69.61
Performance	5	70.05
Perspectives	4	56.00

Font: Elaboració pròpia.

Taula 15. Puntuacions mitjanes per categories.

Com hem observat, la mitjana queda disminuïda per alguns ítems que han sigut poc treballats per les empreses. Ara bé, només cinc d'ells obtenen de mitjana una puntuació per sota de 55 punts. I de fet tres d'aquells se situen dins la categoria de perspectives (que té la mitjana més baixa de totes). És a dir, les empreses en línies generals no s'arrisquen a concretar quines són les seves expectatives per al futur del negoci. Altres aspectes que obtenen puntuacions baixes tenen a veure amb la interrelació de diferents tipus d'informació (l'establiment de vincles entre ells) que en molts casos és obviat per part de les empreses.

Si bé hi ha un ampli ventall de puntuacions en el llistat, només l'empresa MASMOVIL (amb una puntuació de 26.30) se situa molt lluny del seguiment de les directrius examinades. I tan sols dues més (ARCELORMITTAL i INDRA) obtenen puntuacions per sota de 60 (en concret, 56.95 i 51.45 respectivament).

5. APORTACIONS D'AQUEST TREBALL

La primera aportació destacable del treball és l'intent d'aportar la literatura amb relació a aquesta temàtica. Si bé trobem altres estudis, val a dir que encara no estan en línia amb la importància que està adquirint aquest concepte tant en el vessant acadèmic com en la pràctica.

En segon lloc cal assenyalar la importància d'ajudar a millorar la comprensió del que significa el terme *reporting integrat*. Explicar a què fa referència però també desagregar els seus components, per facilitar així si és possible, la seva millor adopció per part de les empreses.

Tenir evidències empíriques concretes i detallades sobre el nivell d'ús del *reporting integrat* ajuda també a entendre aquest grau de penetració de les recomanacions per a la seva elaboració perquè com s'explica en el treball, cada empresa ha escollit la seva forma de mostrar les seves dades al mercat.

6. LIMITACIONS I FUTURES LÍNIES DE RECERCA

L'estudi pretén avaluar les empreses segons l'elaboració de la seva documentació, avaluant el desenvolupament d'unes determinades categories però com s'indica en altres estudis sobre la mateixa temàtica els conceptes estudiats no són precisos ni estan exactament delimitats. Tampoc es dóna un tractament sistemàtic i comparable dels mateixos en les publicacions de les companyies. Tot plegat dificulta la feina de qualificació dels diferents ítems plantejats en l'estudi.

Com s'ha comentat, les directrius del *reporting integrat* no han donat pas a un únic esquema per a la realització dels informes, i això suposa que aquelles companyies

que volen seguir els seus principis han de fer-ho de la forma més adient segons el seu propi criteri. Això afegeix subjectivitat al que comentàvem anteriorment a més a més de dificultar la comparativa entre els documents presentats per les empreses.

Aquest treball obre la porta a altres estudis comparatius entre empreses de diferents països. Una possible continuació del mateix es trobaria en l'ampliació de la població estudiada a totes les empreses cotitzades en la borsa espanyola en el mercat continu o en altres mercats. O addicionalment, incloure empreses d'altres països, el que permetria fer una comparativa del nivell de compliment dels requisits del *reporting integrat* en diferents estats.

Finalment, el fet de tenir establert un model per avaluar les empreses en aquest àmbit facilita poder fer el seguiment i l'evolució al llarg dels anys del nivell de compliment de les empreses dels paràmetres establerts en el *reporting integrat*.

7. CONCLUSIONS

El *reporting integrat* suposa una profunda innovació amb relació al tipus d'informació que les empreses mostraven amb anterioritat, que pràcticament es basaven en indicadors financers (Higgins *et al*, 2014). Per tant, el seu estudi i evolució és mereixedor d'atenció tant per part del món acadèmic com de l'empresarial.

Per altra part, les administracions públiques han apostat clarament per la imposició a les empreses de l'obligatorietat de mostrar una major informació sobre elles mateixes, que vagi més enllà de les dades financeres. Cal destacar en aquest sentit a la Unió Europea, la qual promulgà una directiva específica sobre aquesta matèria. Altres institucions i organismes internacionals han pres iniciatives en la mateixa línia.

El que constatem en el present estudi és que cada companyia reporta allò que considera important, i utilitzant el format que creu més apropiat. Això suposa, que bona part de la informació que es mostra va més enllà de l'apartat financer però no fent-ho d'una forma integrada i interrelacionada sinó de forma conjunta amb els indicadors financers clàssics.

Tot plegat, demostra una falta d'interconnexió entre els diferents indicadors utilitzats per explicar els principals aspectes de la companyia. Així, quan s'examinen els documents de les companyies, en els ítems que es demanen vincles entre diferents tipus d'informació s'aconsegueixen puntuacions baixes. Com es constata en anteriors estudis, hi ha una tendència majoritària a fer servir el terme integrat malgrat que la informació no es presenti d'aquesta manera.

Els anteriors motius reforcen la necessitat de comptar amb un model de *reporting integrat* únic, concret i específic perquè les empreses puguin utilitzar-lo, aportant la informació que el mercat considera rellevant. D'aquesta forma, s'evitaria que algunes empreses al·leguessin motius de confidencialitat per no mostrar determinada informació (Steyn, 2014) o la seva prudència en explicar determinats aspectes de la pròpia activitat pel risc legal que això els podria suposar (Perego *et al.*, 2016).

BIBLIOGRAFIA

ABEYSEKERA, I., GUTHRIE, J. (2005) "An empirical investigation of annual reporting trends of intellectual capital in Sri Lanka". *Critical Perspectives on Accounting*, 16(3), 151–163.

ABEYSEKERA, I. (2013) "A template for integrated reporting". *Research gate*. 14, 227–245.

ADAMS, S. AND SIMNETT, R. (2011) "Integrated reporting: an opportunity for Australia's not-for-profit sector", *Australian Accounting Review*, Vol. 21 No. 3, pp. 292-301.

ADAMS, C. (2017) "Conceptualising the contemporary corporate value creation process". *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, (4), 906.

BARTH, M.E, CAHAN, S.F, CHEN, L, and VENTER, E.R. (2017) "The economic consequences associated with integrated report quality: early evidence from a mandatory setting". Disponible a https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2699409(consulta realitzada el 27/07/2019)

BOUTEN, L., HOOZÉE, S. (2015) "Challenges in Sustainability and Integrated Reporting". *Issues in Accounting Education*. 30(4), 373–381.

BROWN, J., DILLARD, J. (2014) "Integrated reporting: on the need for broadening out and opening up". *Accounting, Auditing & Accountability Journal*. Vol. 27 No. 7, pp. 1120-1156.

CRAWFORD, E.P., WILLIAMS, C.C (2010) "Should corporate social reporting be voluntary or mandatory? Evidence from the banking sector in France and the United States". *Corp. Gov.* 2010, 10, 512–526.

DE VILLIERS, C., RINALDI, L., UNERMAN, J. (2014) "Integrated reporting: insights, gaps and an agenda for future research". *Accounting, Auditing & Accountability Journal*. Vol. 27 No. 7, pp. 1042-1067.

DISSANAYAKE, D., TILT, C., XYDIAS-LOBO, M. (2016) "Sustainability reporting by publicity in Sri Lanka". *J. Clean. Prod.* 129, 169–182.

DONI, F., GASPERINI, A., PAVONE, P. (2016) "Early adopters of integrated reporting: the case of the mining industry in SouthAfrica". *African Journal of Business Management*. Vol. 10 No. 9, pp. 187-208.

DUMAY, J. (2016) "A critical reflection on the future of intellectual capital: from reporting to disclosure". *Journal of Intellectual Capital*. 17(1), 168–184. <https://doi.org/10.1108/JIC-08-2015-0072>

DUMAY, J., BERNARDI, GUTHRIE, LA TORRE. (2017) "Barriers to implementing the International Integrated Reporting Framework: A contemporary academic perspective". *Meditari Accountancy Research*. 25(4), 461–480.

ECCLES, R. G., KRZUS, M. P. (2010) "One report. Integrated reporting for a sustainability strategy". *John Wileyand Sons., ed.. Hoboken, NJ*.

ECCLES, R. G., SALTZMAN, D. (2011) "Achieving Sustainability Through Integrated Reporting". *Stanford Social Innovation Review*. 9, no. 3 (Summer): 56–61.

ECCLES, M, KRZUS, R. (2015) "The Integrated Reporting Movement: Meaning, Momentum, Motives and Materiality". *Journal of Cleaner Production* (Vol. 86).

ECCLES, R.G., KRZUS, M.P., RIBOT, S. (2015) "Models of best practice in integrated reporting". *Journal of Applied Corporate Finance*, Vol. 27 No. 2, pp. 103-115.

ERNEST&YOUNG. (2015) Tomorrow's Investment Rules 2.0.

FLOWER, J. (2015) "The international integrated reporting council: A story of failure". *Critical Perspectives on Accounting*. 27, 1–17.

FRÍAS-ACEITUNO, J.V., RODRÍGUEZ-ARIZA, L., GARCIA-SÁNCHEZ, I.M. (2013) "Is integrated reporting determined by a country's legal system? An exploratory study". *Journal of Cleaner Production*. Vol. 44, pp. 45-55.

GRI (Global Reporting Initiative). (2013) "The sustainability content of integrated reports – a survey of pioneers". *Research and Development Series*. 1–58.

HAVLOVÁ, K. (2015) "What Integrated Reporting Changed: The Case Study of Early Adopters". *Procedia Economics and Finance*. 34, 231–237.

HIGGINS, C., STUBBS, W., LOVE, T. (2014) "Walking the talk(s): organizational narratives of integrated reporting". *Accounting, Auditing & Accountability Journal*. Vol. 27 No. 7, pp. 1090-1119.

HSIAO, P. K., MAROUN, W., CHARL DE VILLIERS. (2017) "Developing a conceptual model of influences around integrated reporting, new insights and directions for future research". *Meditari Accountancy Research*. 25(4), 450–460.

IIRC (2013) "Integrated reporting: the international framework". Available at: <https://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf> (consultat 15 juliol 2019).

LEE, K. W., YEO, G. H. H. (2016) "The association between integrated reporting and firm valuation". *Review of Quantitative Finance and Accounting*. 47: 1221. <https://doi.org/10.1007/s11156-015-0536-y>

LOZANO, L. M., GARCÍA-CUETO, E., MUÑIZ, J. (2008) "Effect of the Number of Response Categories on the Reliability and Validity of Rating Scales". *Methodology: European Journal of Research Methods for the Behavioural and Social Sciences*. 4(2), 73–79.

KATSIKAS, E., MANES ROSSI, F., ORELLI, R. L. (2017) "Towards Integrated Reporting: Accounting Change in the Public Sector". *Springer International Publishing*.

KILIÇ, M., KUZEY, C. (2018) "Assessing current company reports according to the IIRC integrated reporting framework". *Meditari Accountancy Research*. 26(2), 305–333.

KPMG. (2011) *What is IR?*

PEREGO, P., KENNEDY, S., WHITEMAN, G. (2016) "A lot of icing but little cake? Taking integrated reporting forward". *Journal of Cleaner Production*. Vol. 136 Part A, pp. 53-64.

REUTER, M., MESSNER, M. (2015) "Lobbying on the integrated reporting framework". *Accounting, Auditing & Accountability Journal*. 28(3), 365–402.

RIVERA-ARRUBLA, Y. A., ZORIO-GRIMA, A., GARCÍA-BENAU, M. A. (2016) “El concepto de informe integrado como innovación en reporting corporativo”. *Journal of Innovation & Knowledge*. 1(3), 144–155. <https://doi.org/10.1016/j.jik.2016.01.016>.

ROBERTSON, F.A. AND SAMY, M. (2015) *Factors affecting the diffusion of integrated reporting: a UKFTSE 100 perspective*. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, Vol. 6 No. 2, pp. 190-223.

ROWBOTTOM, N., LOCKE, J. (2015) “The emergence of <IR>”. *Accounting and Business Research*. 1- 33.

SOFIAN, I., DUMITRU, M. (2017) “The compliance of the integrated reports issued by European financial companies with the International Integrated Reporting Framework”. *Sustainability Switzerland*. 9(8). <https://doi.org/10.3390/su9081319>

SETÓ - PÀMIES, D. (2012) “Customer loyalty to service providers: examining the role of service quality, customer satisfaction and trust”. *Total Quality Management & Business Excellence*. 23(11-12), 1257–1271.

SOFIAN, I., DUMITRU, M. (2017) “The compliance of the integrated reports issued by European financial companies with the International Integrated Reporting Framework”. *Sustainability Switzerland*. 9(8).

STENT, W., DOWLER, T. (2015) “Early assessments of the gap between integrated reporting and current corporate reporting”. *Meditari Accountancy Research*. Vol. 23 No. 1, pp. 92-117.

STEYN, M. (2014) “Organisational benefits and implementation challenges of mandatory integrated reporting: perspectives of senior executives at South African listed companies”. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*. Vol. 5 No. 4, pp. 476-503.

THOMSON, I. (2015) “But does sustainability need capitalism or an integrated report a commentary on “The International Integrated Reporting Council: A story of failure” by Flower, J”. *Critical Perspectives on Accounting*. 27, 18–22.

VENTURELLI, A., CAPUTO, F., COSMA, S., LEOPIZZI, R., PIZZI, S. (2017) “Directive 2014/95/EU: Are Italian companies already compliant?” *Sustainability Switzerland*. 9(8).

Annex 1. Qüestionari complet utilitzat

Categoria	Ítem
Visió general de l'organització	Missió i visió
	Explicacions generals sobre la cultura de l'organització, ètica o valors
	Codi de conducta
	Propietat o estructura operativa
	Visió competitiva i posicionament en el mercat
	Nombre d'empleats
	Països en els que opera la companyia
Factors externs	Factors legals
	Factors polítics
	Factors socials
	Forces del mercat
	Principals Stakeholders
	Factors mediambientals
Governança	Membres del consell d'administració
	Experiència o habilitats dels membres del consell d'administració
	Cultura, ètica i valors que es reflecteixen en l'ús dels capitals
	Accions preses per monitoritzar la direcció estratègica
Inputs	Política de compensació
	Inputs principals
	Diferenciació de producte
	Canals de distribució i màrqueting
	Servei postvenda
	Innovació
Outputs	Formació dels empleats
	Productes i serveis clau
	Emissions GHG
Outcomes	Consum aigua
	Estat d'ànim dels empleats
	Reputació de l'organització
	Ingressos i generació de caixa
	Satisfacció del client
	Creació de valor
Riscos i oportunitats	Reducció del valor
	Riscos interns o externs
Estratègia i situació dels recursos	Oportunitats internes o externes
	Objectius estratègics a curt, mitjà i llarg termini (sense marc temporal)
	Objectius estratègics a curt, mitjà i llarg termini (amb marc temporal)
	Estratègics implementades o intents d'implementar-les per aconseguir els objectius estratègics
	Mesura dels objectius aconseguits
	Comprensió de la capacitat de l'empresa d'adaptar-se als canvis per aconseguir els objectius
Performance	Víncle entre les estratègies i els capitals principals
	KPI per presentar dades financeres
	KPI que combinen dades financeres amb mesures d'altres components
	Víncle entre l'actuació passada i l'actual de l'empresa
	Comparativa amb altres organitzacions del seu àmbit territorial o de negoci
	Implicacions financeres que tinguin efecte en els seus capitals
Perspectives	Expectatives futures o explicacions sobre les incerteses
	Pressupostos sobre KPI's
	Assumpcions relacionades amb aquests KPI's
	Víncles entre l'actuació present i les perspectives de l'organització

Annex 2. Directrius per l'elaboració del *Reporting integrat*

Les següents directrius són les que han de guiar la preparació d'un informe integrat, orientant el seu contingut i la forma de presentació que ha de tenir:

- **Enfocament estratègic i orientació futura:** a més a més de presentar l'estratègia, cal que es relacioni aquesta amb la capacitat de l'organització per crear valor en el curt, mitjà i llarg termini.
- **Connectivitat de la informació:** un informe integrat ha de mostrar la informació de forma holística i la relació i dependència de tots els factors per aconseguir la creació de valor.
- **Relacions amb els grups d'interès:** ha d'explicar com es relaciona amb els grups d'interès, i com dona resposta a les necessitats d'aquests.
- **Materialitat:** s'ha de difondre la informació rellevant al voltant dels assumptes que afectin la seva habilitat per crear valor.
- **Concisió:** ha de ser concís en les seves aportacions.
- **Fiabilitat i exhaustivitat:** ha d'incloure totes les qüestions materials rellevants, tant les positives com les negatives.
- **Consistent i comparable:** per un costat ha de ser consistent al llarg del temps i comparable amb informes de la mateixa naturalesa.

Annex 3. Glossari per valoració dels continguts dels informes

S'ha utilitzat una valoració de la informació continguda en els documents analitzats, classificant-los en les següents categories:

- **No apareixen mencionades en els informes:** l'assumpte no és tractat en el document analitzat.
- **Descripció insuficient o parcial:** l'assumpte no es tracta de forma individualitzada o dins d'un altre tema principal. S'ometen dades bàsiques o rellevants del mateix, ni s'acompanyen d'elements de suport com taules de dades, gràfics, notes...
- **Breu descripció:** l'assumpte apareix de forma individualitzada a vegades amb alguns elements que el recolzen. Ara bé, no es tracta amb la profunditat requerida, i manquen aspectes crítics com poden ser l'evolució temporal, una comparativa sectorial...
- **Descripció detallada:** l'assumpte es tracta de manera correcta en l'informe, amb una profunditat que es considera adient per un analista. S'acompanya d'elements de suport com taules de dades, gràfics, notes...
- **Destaca entre els informes analitzats:** a més a més de tractar amb profunditat l'assumpte, s'acompanya d'elements de suport i també es donen altres perspectives rellevants o aportacions originals al tema.

Annex 4. Llistat complet d'empreses amb la seva puntuació

Nom de la Companyia	Nota final
NATURGY	85.17
ENDESA	81.22
IBERDROLA	80.02
ENEGAS	79.35
BANKIA	78.40
BANKINTER	78.28
ENCE	77.57
LA CAIXA	77.27
REPSOL	77.11
FERROVIAL	76.55
BBVA	76.49
INMOBILIARIA COLONIAL	75.05
MELIA HOTELES	74.11
MAPFRE	74.01
IAG	73.88
INDITEX	72.49
REE	72.38
TELEFONICA	71.45
ACS	71.41
CIE AUTOMOTIVE	71.22
AENA	70.47
BANCO SABADELL	69.62
ACCIONA	68.38
VISCOFAN	66.42
GRIFOLS	66.00
CELLNEX	65.85
MADEUS IT GROUP	65.79
MEDIASET	64.92
BANCO SANTANDER	64.91
MERLIN	64.79
SIEMMENS-GAMESA	60.70
ACERINOX	60.37
ARCELOR MITTAL	56.95
INDRA	51.45
MASMOVIL	26.30

El *reporting integrat* s'està situant de forma progressiva com un estàndard a seguir per les empreses actuals especialment quan fem referència a les grans companyies.

L'evolució dels reports corporatius han passat des de les tradicionals dades financeres que es presentaven antigament a mostrar-ne d'altres que fossin d'interès per tots els agents interessats.

Aquest estudi permet veure en quina mesura les empreses de l'IBEX 35 han començat a prendre consciència del canvi de tendència que s'està produint en relació a la informació que es publica per part de les empreses.

En el present estudi podem observar com malgrat haver-hi algunes excepcions, en general les companyies segueixen en bona part els paràmetres establerts per l'*International Integrated Reporting Council*.

Jordi Carrillo Pujol: doctor, economista, advocat, consultor de negoci i assessor acreditat.

Col·legis fundadors:

Suport institucional:

